

HEVOSYRITYSTEN INVESTOINTITUET UDELLAMAALLA

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Hevostalouden koulutus

Mustiala, kevät 2019

Henna Lappi

Hevostalous
Mustiala

Tekijä	Henna Lappi	Vuosi 2019
Työn nimi	Hevosyritysten investointituet Uudellamaalla	
Työn ohjaaja/t	Terhi Thuneberg	

TIIVISTELMÄ

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan hevosyrityksille myönnettäviä investointitukia sekä niiden vaikutuksia Uudenmaan alueella. Työn tavoitteena oli selvittää tukien vaikuttavuutta, sekä yrittäjien ajatuksia ja kokemuksia tukien tarpeesta ja tukijärjestelmästä. Lisäksi kartoitettiin yritysten tulevaisuuden suunnitelmia sekä halukkuutta tehdä uusia investointeja. Maaseutuohjelman kautta myönnettävien tukien tarkoituksena on maaseutualueiden tukeminen ja kehittäminen sekä elinvoimaisuuden säilyttäminen. Hevosyrityksille myönnettävistä tuista kasvatustoiminta kuuluu maatalouden investointitukien piiriin, muu hevosalan yritystoiminta rahoitetaan yritystuista. Työn toimeksiantajana toimii Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus).

Tutkimusmenetelmänä käytettiin kyselytutkimusta, joka lähetettiin n. 70 tukea saaneelle yrittäjälle. Saatujen vastausten perusteella investointien vaikutukset olivat positiivisia erityisesti yritysten toiminnan laadun, liikevaihdon sekä ihmisten ja eläinten hyvinvoinnin kannalta. Näiden lisäksi investoinneilla on selkeästi työllistävä vaikutus, sillä jokaiseen vastanneeseen yritykseen oli investoinnin toteuttamisen jälkeen tullut vähintään yksi uusi työpaikka.

Kokonaisuudessaan investoinnit täyttivät yrittäjien odotukset hyvin. Investointituille on selkeä tarve, sillä hevosala on pääomavaltaista, ja suurin osa vastanneista ei olisi tehnyt investointia ilman tukea. Tukihakemuksiin sen sijaan kaivattiin selkeyttä, minkä lisäksi tukea saaviin kohteisiin tulee kiinnittää huomiota jo nyt paljon kilpailua sisältävällä alueella.

Avainsanat investointituki, hevosyritys, Uusimaa, maaseutuohjelma

Sivut 28 sivua, joista liitteitä 6 sivua

Equine Industries
Mustiala

Author	Henna Lappi	Year 2019
Subject	Equine Investment Grants	
Supervisor	Terhi Thuneberg	

ABSTRACT

This study examines investment grants to equine companies. The purpose of this study is to find out what kind of effects the investment grants have to the companies and if they are necessary. In addition the future plans of the entrepreneurs were studied. The purpose of the rural development program is to support and develop rural districts and also increase well-being and employment in Finnish countryside. The commissioner of the thesis is the Centre for Economic Development, Transport and the Environment of Uusimaa (ELY-Centre).

The research method in this thesis was a survey study. The questionnaire was sent to the 70 entrepreneurs. Based on the responses received, the effects of the investments were very positive, especially in revenue, quality of the activities and well-being of the people and animals. In addition, the investments had a good impact on employment, because there was at least one new workplace in every responded company.

In total, the entrepreneurs were satisfied with the investments. There was a clear need for the grants, because equine industries need a lot of capital, and most of the investments would not have been made without the grant. On the other hand, the application form needs development, and care should be taken where grants are given because there is a lot of competition in the area.

Keywords equine company, investment grant, Uusimaa, rural development program

Pages 28 pages including appendices 6 pages

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	HEVOSTALOUS.....	2
2.1	Hevosyritykset Uudellamaalla.....	2
2.2	Hevosalan tulevaisuudennäkymät.....	3
3	INVESTOINTIEN TARVE.....	3
3.1	Motiivit.....	3
3.2	Asenteet.....	4
3.3	Hevosten pitoa säätelevät lait ja asetukset.....	4
4	MAASEUTUOHJELMA.....	5
4.1	Kausi 2007- 2013.....	6
4.2	Kausi 2014- 2020.....	6
4.3	Hevosalan kehittämisohjelma, hevosalan hankeohjelma 2014- 2020.....	7
4.4	Uudenmaan maaseudun kehittämisohjelma.....	7
5	MAASEUTUOHJELMAN TUET.....	8
5.1	Maatalouden investointituet.....	8
5.2	Yritystuet.....	8
5.3	Alueelliset rajaukset.....	9
5.4	Uudellamaalla myönnetyt tuet.....	10
6	TUEN HAKUPROSESSI.....	11
6.1	Hakemus.....	11
6.2	Toteutus.....	11
7	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	12
8	TULOKSET.....	13
8.1	Talli A.....	13
8.2	Talli B.....	13
8.3	Talli C.....	14
8.4	Talli D.....	14
8.5	Talli E.....	15
8.6	Talli F.....	15
8.7	Talli G.....	16
8.8	Yhteenvedo.....	16
9	POHDINTA.....	18
	LÄHTEET.....	21

Liitteet

Liite 1

Kyselylomake

1 JOHDANTO

Hevostalous on Suomen maaseudulla merkittävä elinkeino, ja tällä hetkellä ainoa kasvava maaseudun toimiala. Se työllistää ja tuo tuloja ja mahdollisuuksia maaseudulle niin suoraan kuin välillisesti. Hevosalan toiminta on monipuolista aina ratsastuksesta raviurheiluun ja harrastuksesta ammattimaiseen toimintaan. (Hevoset ja kunta 2014, 13) Hevosurheilu vaatii huomattavia toimitiloja, jotka ovat usein kustannuksiltaan suuria, tästä esimerkkinä ratsastushalli eli maneesi. Suurten investointien kustannuksiin tarvitaan paljon pääomaa, minkä vuoksi yrittäjille voidaan myöntää investointitukia yritystoiminnan kehittämiseen. ELY-keskusten myöntämät tuet ovat tärkeässä roolissa Suomen hevostalouden kehittämisessä ja eteenpäin viemisessä. Uudellamaalla hevostalous on aktiivista, sitä on paljon ja se on hyvin monipuolista. Investointitukia käytetään alueella mm. toimintatilojen rakentamiseen sekä ammattitaidon kehittämiseen.

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan hevosyrityksille myönnettyjä investointitukia Uudenmaan alueella. Tarkastelun kohteena ovat maaseutuohjelmaan kuuluvaa hevosyrityksille myönnettävää investointitukea kausina 2007-2013, sekä 2014-2020 saaneet yritykset ja yrittäjät. Työssä tarkastellaan yleisesti Suomen hevostalouden nykytilaa ja tulevaisuutta, sekä perehdytään maaseudun kehittämisohjelmaan sekä tukijärjestelmään. Kyselytutkimuksella selvitettiin tukien vaikutusta yritysten toimintaan, talouteen sekä kartoitettiin yrittäjien kokemuksia ja mielipiteitä.

Työn toimeksiantajana toimii Uudenmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus). ELY-keskukset hoitavat valtionhallinnon alueellisia toimenpano- ja kehittämistehtäviä. ELY-keskukset kehittävät ja tukevat yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää hyvinvointia. Toiminnan tavoitteita ovat alueellinen elinvoimaisuus, väestön hyvinvointi sekä elinkeinoelämän menestystekijät. Arvoja ovat asiakaslähtöisyys, osaaminen, yhteistyö ja avoimuus. ELY-keskuksen vastuualueita ovat elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri, liikenne ja infrastruktuuri sekä ympäristö ja luonnonvarat. Keskuksen tehtäviä ovat mm. rahoitus- ja kehittämispalvelut, työllisyysperusteiset tuet ja työvoimakoulutus, maatila- ja kalatalousasiat, ympäristön suojeleminen sekä maanteiden kunnossapito. ELY-keskus on merkittävä alueiden kehittäjä ja EU-rahoituksen myöntäjä. (Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus n.d, 3)

2 HEVOSTALOUS

Vuonna 2017 Suomessa oli 74 400 hevosta ja 16 000 tallia. (Hevosalan tunnusluvut 2017, 3) Hevosala työllistää koko- tai osa-aikaisesti 15 000 henkilöä, ja koko- tai osa-aikaisesti toimivia hevosalan yrityksiä on noin 3000. Useimmat yrityksistä ovat pienyrityksiä, jotka työllistävät yrittäjän tai yrittäjäpariskunnan. Suuremmilla yritystalleilla, noin joka neljännellä, on palkattua työvoimaa, yleensä 1-2 työntekijää. Työllistävyttä lisäävät merkittävästi hevosyritysten käyttämät muut palvelut, kuten eläinlääkäri- ja kengityspalvelut sekä rehu- ja varustekauppa. Eri yritysten palveluja käyttäviä hevosenomistajia koko maassa on noin 35 000. (Hippolis 2014)

Hevosyritysten toimintamuotoja ovat mm. ratsu- ja ravipalvelujen tuottaminen, kasvatustoiminta, tallipaikkojen vuokraaminen, erilaiset kuntoutus- ja kuljetuspalvelut sekä hevosien käyttö sosiaali- ja terveyspalveluissa.

2.1 Hevosyritykset Uudellamaalla

Hevosala on Uudellamaalla monipuolinen elinkeino, palvelut ovat laadukkaita ja niitä on joka lähtöön. Alueelta löytyy ratsastuskoulutoimintaa, täysihoito- ja ravitalleja, hevoskasvatusta, hevosiin erikoistuneita klinikoita, eläinlääkäreitä ja kuntoutuspaikkoja, siittolapalveluita sekä hevosmatkailua. Näiden lisäksi on mm. hevosiin erikoistuneita varuste- ja rehukauppiaita. Uudellamaalla on noin 13 000 hevosta, joka on noin 15 % koko Suomen hevosmäärästä. Talleja on noin 1300, hevosalan yrityksiä löytyy 450 ja ala työllistää 2600. Merkittäviä hevoskeskittymiä löytyy mm. Tuusulasta, Vihdistä, Hyvinkäältä ja Vermosta. (Hevosvoimainen Uusimaa n.d)

Hevoset ja yritykset keskittyvät kasvukeskusten lähelle nykypäivän trendin mukaisesti. Usein hevosten omistajat asuvat kaupungeissa, ja hevoset ovat kehyskunnissa. Hevosalan yrittäjyys on Uudellamaalla ammattimaista. Uudellamaalla toimii kaksi hevosjalostusliittoa, Etelä-Suomen hevosjalostusliitto sekä Nylands Läns Hästavelsförbund r.y. Tämän lisäksi alueella sijaitsevat hevosalan keskusjärjestöt Suomen Hippos ry ja Suomen Ratsastajainliitto ry. Viikissä toimii eläinlääketieteellinen tiedekunta sekä yliopistollinen hevossairaala, ja hevosiin erikoistuneita klinikoita on mm. Vermossa ja Hyvinkäällä. Alueella myös kilpaillaan aktiivisesti eri lajeissa ja vuosittain järjestetään useita suuria alan tapahtumia. Tunnettuja tapahtumia ovat mm. vuosittain järjestettävä Helsinki International Horse Show (HIHS) sekä Espoon Vermossa järjestettävät ravitapahtumat. (Hevosvoimainen Uusimaa n.d.)

2.2 Hevosalan tulevaisuudennäkymät

Hevosalalla kehitysmahdollisuuksia on paljon alan monipuolisuuden vuoksi. Luonto, urheilu ja hyvinvointi kiinnostavat ihmisiä, minkä lisäksi hevosalous tuo elävyyttä maaseutualueille. Tulevaisuudessa kasvua voidaan odottaa erityisesti hevosmatkailussa, erilaisissa hevosten hyvinvointi- ja terveyspalveluissa sekä ihmisten hyvinvointia edistävässä green care-palveluissa. Näin myös näiden alojen ammattilaisten tarve tulee jatkossa kasvamaan. Myös karsinapaikkojen vuokraus ja täysihoidtopalvelut tulevat kasvamaan tulevina vuosina. (Maaseudun tulevaisuus 2018) Hevosten rooli ihmisten hyvinvoinnin edistäjänä nousee, ja palvelut monipuolistuvat sekä erikoistuvat.

Tulevaisuudessa palvelutarjontaan kannattaa kiinnittää entistä enemmän huomiota, esimerkiksi kehittämällä ja tarjoamalla useita eri palveluja sisältäviä tuotepaketteja. Ihmiset ovat yhä enemmän valmiita maksamaan toimivista palveluista ja mukavuuksista, minkä vuoksi näihin kannattaa kiinnittää huomiota jo mm. tilojen suunnittelussa.

3 INVESTOINTIEN TARVE

Maaseudulla sekä sen läheisyydessä toimivat hevosyritykset tuovat liike-toimintamahdollisuuksia alueen muille yrityksille. Tästä hyötyviä aloja ovat esim. kiinteistönhuolto, koneurakointi ja rakentaminen. 2000-luvun alkupuolella hevosalan rakennusinvestoinnit ovat olleet huomattavia, ja Etelä-Suomessa maatalouden rakentaminen onkin keskittynyt pääasiassa hevosalan rakentamiseen. (Hevoset ja kunta 2014, 16)

3.1 Motiivit

Hevosala on pääomavalttaista. Suomen vaihtelevien olosuhteiden ja eläinten vaatiman tilan vuoksi tallitoimintaa harjoittavien yritysten on investoitava rakennuksiin, harjoitustiloihin sekä ulkoilualueisiin. Hevosiin liittyvä yritystoiminta on merkittävä toimiala Uudenmaan maaseudulla, ja hevosia on tilaan nähden paljon. Yrityksiin ollaan valmiita investoimaan, sillä asiakkaat vaativat toimivia tiloja ja varustelua sekä ovat valmiita maksamaan niistä. Uudenmaan alueella hevosyrityksiin tehtävät investoinnit ovatkin suurempia muuhun Suomeen verrattuna niin määrällisesti kuin investointisummienkin puolesta. (Uudenmaan maaseudun kehittämisstrategia 2020 2012, 7-8)

Uudenmaan alueen hevosityrityksillä on loistavat mahdollisuudet toimintansa erikoistamiseen, sillä asiakaskunta on laaja, ja toimintamahdollisuudet monipuolisia. Usein yksi yritys tarjoaa useita eri palveluja, ja harjoittaa toimintaa alan eri osa-alueilla. Jo asiakkaiden hyvän maksuvalmiuden puolesta esimerkiksi erilaisten tuotepakettien suunnitteluun sekä rohkeisiin innovaatioihin kannattaa panostaa. Alueen haasteina ovat maan korkea hinta sekä kuntien vaihteleva suhtautuminen hevosten pitoon. Myös tukien alueellinen ja toiminnallinen rajaaminen voivat tuoda haasteita. (Uudenmaan maaseudun kehittämisstrategia 2020 2012, 8)

3.2 Asenteet

Vuonna 2017 toteutetussa valtakunnallisessa Hevosyrittäjäyys-kyselyssä kerättiin tietoa hevosityrittäjyyden kehitysnäkymistä. Tulokset yritysten laajentamis- ja investointisuunnitelmien puolesta olivat positiivisemmat kuin vuonna 2009 toteutetussa kyselyssä. Yritysten toiminta on kasvuhakuista, ja jopa 87 % vastanneista aikoi tehdä investointeja seuraavan viiden vuoden aikana. Investointitarpeet kohdistuivat hevosten harjoitus- ja ulkoilualueisiin sekä oman osaamisen kehittämiseen. Etelä-Suomen alueelta oli 38 % kyselyyn vastanneista. (Uudistuva hevostalous, Hevosyrittäjäyyskysely 2017)

3.3 Hevosten pitoa säätelevät lait ja asetukset

Hevosten ja tallin pitoa säädellään monilla eri laeilla, säädöksillä ja asetuksilla, näistä merkittävimpana eläinsuojelulaki. Kasvavalla alalla lainsäädännön ja eri säädösten hallitseminen vaatii osaamista yrittäjältä, ja niiden kanssa on oltava erityisen tarkkana. Säädöksillä keskitytään mm. hevosten pitopaikkoja koskeviin seikkoihin. Eläinsuojelulain lisäksi merkittäviä hevosten pitoon ja rakentamiseen vaikuttavia lakeja ovat ympäristönsuojelulaki ja muut ympäristöä koskevat säädökset.

Nykyisen, vuonna 1996 säädetyt eläinsuojelulain tarkoituksena on edistää eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua. Tämän lisäksi sen tarkoituksena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kivulta ja kärsimykseltä. Se koskee kaikkia eläimiä, ja se kattaa laajasti kaiken eläinten pidosta ja kohtelusta, aina niiden lopettamiseen saakka. (Eläinsuojelulaki 1996)

Eläinsuojelulaki on parhaillaan uudistuksen alla. Tavoitteena on päivittää laki vastaamaan eläinten pidolle ja lainsäädännölle nykypäivänä asetettuja vaatimuksia sekä pyrkiä selkeyttämään lainsäädäntöä nykyisestä. Tämän lisäksi tavoitteena on tehostaa eläinsuojelun valvontaa sekä parantaa

eläinten hyvinvointia mm. hyödyntämällä uusinta tutkimustietoa. (Maa- ja metsätalousministeriö n.d)

Ympäristönsuojelulain tarkoituksena on torjua ympäristövahinkoja, turvata kestävä ja monipuolinen ympäristö, edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä, ja vähentää jätteen määrää sekä torjua ilmastonmuutosta. Näillä pyritään tukemaan kestäväää kehitystä. Ympäristönäkökulmat on tärkeää ottaa huomioon investointeja suunniteltaessa ja toteutettaessa. (Ympäristönsuojelulaki 2014)

Maa- ja metsätalousministeriön (MMM) laatimasta asetuksesta hevosten suojelusta löytyy tarkemmat vaatimukset mm. hevosten pitopaikoista ja niitä koskevista säädöksistä. Asetus on säädetty vuonna 2010, ja siitä löytyvät mm. minimivaatimukset hevostalleja koskeville mitoituksille. Valtioneuvoston asetus hevosten suojelusta 588/2010) ELY-keskukselta investointitukea hakevan yrittäjän on syytä perehtyä asetukseen huolella, sillä tuettuun tallirakentamiseen asetuksesta löytyy tarkempia vaatimuksia mm. ilmanvaihdosta, oviaukoista, ikkunapinta-aloista sekä käytäväleveysistä. (Maa- ja metsätalousministeriön asetus tuettavien hevostalouksrakennusten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista 588/2015)

4 MAASEUTUOHJELMA

Maaseudun kehittämisohjelman eli maaseutuohjelman on tarkoitus tukea ja kehittää maaseutua sekä näin tuoda hyvinvointia koko Suomelle. EU:n maaseuturahastosta maat saavat tukea maaseutualueiden kehittämiseen. Kukin EU-maa laatii oman kehittämisohjelmansa vastaamaan omia tarpeitaan. Ohjelmat tehdään kunkin maan omia tarpeita ajatellen, mutta runko rahojen käytölle tulee EU:sta. Suomelle varoja jaetaan kahden ohjelman kautta, Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja Ahvenanmaan maaseudun kehittämisohjelman. Lisäksi EU-rahoitusta voidaan täydentää kansallisella rahoituksella. (Maaseutuohjelma n.d.)

Yleisimpiä rahoituksen hyödyntäjiä ovat maatilat ja muut maaseudulla toimivat yritykset ja järjestöt. Tällä rahoituksella tuetaan mm. maaseudun elinkeinoja ja työllisyyttä, ympäristön tilaa sekä harrastusmahdollisuuksia. Tulokset näkyvät puhtaampina vesistöinä, laadukkaana ruokana, hyvinvoinnina eläminä sekä matkailukohteina ja harrastusmahdollisuuksina. Tukien avulla pyritään myös auttamaan uuden teknologian hyödyntämisessä. (Maaseutuohjelma n.d.)

4.1 Kausi 2007- 2013

Rahoituskaudella 2007- 2013 maaseudun kehittäminen keskitettiin yhteen ohjelmaan. Ahvenanmaalla oli oma ohjelmansa, mutta molemmat pohjautuivat samaan strategiaan. Kaudella maaseuturahaston varat olivat yhteensä 2155 miljoonaa euroa. Kauden päätavoitteina olivat maaseudun elinvoimaisuuden ja toimivuuden säilyttäminen, ympäristön tilan parantaminen sekä uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käytön varmistaminen. Ohjelma jakautui neljään toimintalinjaan: maa- ja metsätalouden kilpailukyvyyn parantaminen (nuorten viljelijöiden tuet, koulutus, investoinnit sekä elintarvike-, puu- ja biotalouden kehittäminen), ympäristön ja maaseudun tilan parantaminen (epäsuotuisien alueiden tuet, ympäristötuet, eläinten hyvinvoinnin edistäminen sekä ei-tuotannolliset investoinnit), maaseudun elinkeinoelämän monipuolistaminen ja maaseutualueiden elämän laadun parantaminen (maaseudun palveluiden, kylien ja matkailun kehittäminen, maaseutuelinkeinojen monipuolistaminen maatiloilla sekä muissa yrityksissä) ja Leader- toimintatapa. (Rahoituskausi 2007- 2013 n.d.)

Kauden merkittävimpiä positiivisia vaikutuksia olivat mm. yhteisöllisyyden ja yhteistyön lisääntyminen, yrittäjyyden ja pienyritystoiminnan vahvistuminen ja monipuolistuminen sekä maa- ja elintarviketalouden säilyminen. Heikkouksina taas tulivat esille kokeilevan kehittämisen ja joustavan toiminnan vaikeus, potentiaalisten toimijoiden ja toimintojen jääminen ohjelman ulkopuolelle ja isompien kokonaisuuksien rakentamisen vaikeus. Ohjelman kilpailukykyä ja houkuttavuutta maaseudun kehittämisselityksen välineenä tarkasteltaessa suurimmaksi ongelmaksi nousee raskas byrokraatia ja monimutkaisuus. Merkittävimpiä ohjelmallisen kehittämisen kohtia ovatkin ohjelman rakenne ja toimenpiteiden sekä tukijärjestelmän yksinkertaistaminen. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisselityksen 2007–2013 jälkiarviointi 2015, 7)

4.2 Kausi 2014- 2020

Kaudella 2014-2020 maaseutuohjelman strategisia painopisteitä ovat mm. biotalouden edistäminen eettisellä ja kestäväällä tavalla sekä maaseudun elinkeinojen monipuolistaminen ja elinvoiman lisääminen. Ohjelman tavoitteita taas ovat mm. maataloustuotannon kilpailukyvyyn vahvistuminen, ilmastonmuutoksen hillintä ja maatalousalueiden tilan parantuminen sekä osaamisen, yhteistyön ja työllisyyden lisääntyminen. Julkista rahoitusta kaudella on tarjolla yli 8 miljardia euroa. (Maaseudun kehittämisselityksen 2014–2020 n.d)

4.3 Hevosalan kehittämisohjelma, hevosalan hankeohjelma 2014- 2020

Hevosalan kehittämisohjelmassa kuvataan hevosalan ja sen toimintaympäristön kasvavaa merkitystä yhteiskunnassa. Ohjelmassa esitetään painopisteitä, kuten esimerkiksi alan rahoitusmahdollisuudet sekä tukipolitiikka, joihin alan järjestöt haluavat yhteistyössä vaikuttaa. Hevosalan kehittämisen tavoitteena on turvata hevosten hyvinvointi ja alan yleiset toimintaedellytykset, sekä nostaa koko toimialan profiilia, jotta se tunnustetaan alan laajuuden ja vaikutusten mukaisesti. (Mahdollisuuksien hevonen 2012, 3)

Hevosalan hankeohjelmassa kerrotaan alan keskeisimmät kehityskohteet, johon myös alan ulkopuolista rahoitusta tulisi kohdistaa. Ohjelman valmisteluun ovat osallistuneet niin alan valtakunnalliset järjestöt kuin alueelliset yhdistykset, sekä alan kehittäjät ja oppilaitokset. Hankeohjelma on apuväline valtakunnallisten, alueiden välisten ja alueellisten kehittämistoimien suunnitteluun. Ohjelman tavoitteena on viestiä rahoittajille hevosalan kehittämistarpeista ja suunnata hevosalan kehittäjien toimet yhteisten tavoitteiden mukaisiksi. Rahoitusta on tarkoitus kohdistaa alan kannalta merkittäviin kohteisiin kuitenkin poissulkematta ohjelman ulkopuolisia hyviä ja tarkoituksenmukaisia toimia. Kehittämiskohteina ovat niin elinkeino- kuin harrastustoiminta. Kehittämisen tavoitteina ovat hevosten hyvinvointi, yritysten toiminta ja kilpailukyky sekä alan yleiset toimintaedellytykset. Kehityksen tärkeitä kohtia ovat osaamisen jakaminen, tiedonkulkua sekä kumppanuuksien syntyminen, minkä vuoksi koulutusta ja tiedotusta on suunnattava niin yrittäjille kuin harrastajille, mutta myös ulkopuolisille sidosryhmille. (Mahdollisuuksien hevonen 2012, 16- 17)

4.4 Uudenmaan maaseudun kehittämisohjelma

Uudenmaan maaseudun kehittämisohjelman on tarkoitus tukea ja ohjata alueen maaseudun kehittämistyötä sekä sen toimenpiteitä. Käynnissä oleva strategiakausi kestää vuoteen 2020, ja sitä valmistellessa on kuultu alueen toimijoita sekä otettu vastaan toimintaehdotuksia. Uudenmaan alueen kehityskohtia mietittäessä tulee huomioida sen sijainti metropoli-alueella ja pääkaupunkiseudun läheisyydessä. Väestön kasvu on voimakasta, ja alue on monipuolinen niin luonnonalueiden kuin väestön puolesta. Uudenmaan pinta-alasta 85 % koostuu metsä- ja maatalousalueista. Merkittävä osa Suomen elinkeinotoiminnasta, noin 40 %, keskittyy Uudenmaan alueelle. Maatilatalous keskittyy pääsääntöisesti viljan viljelyyn, ja tilojen kokonaismäärä on laskussa. Kotieläintiloista hevostilojen määrä on ehdottomasti suurin ja niiden määrä on kasvussa. Myös metsätalous on merkittävä elinkeino, sillä metsä on alueella valitseva maankäyttömuoto. (Uudenmaan maaseudun kehittämisstrategia 2020 2012, 1-4, 6)

Uudenmaan maaseudun kehittämisohjelman päätavoitteita ovat menestyvä elinkeinoelämä, hyvinvoiva maaseutuväestö sekä energiatehokas

maaseutu ja puhdas ympäristö. Yritystoiminnan kehittäminen nähdään tärkeimpänä toimenpiteenä, sillä se luo työpaikkoja ja alueella mm. yhteistyö ja verkostoituminen eri toimijoiden välillä on helppoa. Yrittäjyyteen halutaan kannustaa, ja yrittäjien osaamista ja ammattitaitoa kasvattaa. Investointituet ovat tässä kohdassa merkittävä tekijä. Kestävä toiminta on kaiken lähtökohta ympäristön ja ilmaston kannalta. Kasvihuonekaasujen määrää pyritään vähentämään, vesi- ja jätehuoltoa parannetaan, sekä suositetaan mahdollisimman tiivistä rakentamista. Lisäksi asenteisiin pyritään vaikuttamaan neuvonnan, tiedotuksen ja ympäristökasvatuksen kautta. Maaseudulla elävän väestön hyvinvointia pyritään turvaamaan ja edistämään mm. parantamalla arjen toimivuutta ja saavutettavuutta. (Uudenaamaan maaseudun kehittämisstrategia 2020 2012, 14- 16)

5 MAASEUTUOHJELMAN TUET

Maaseutuohjelman kautta yritykset voivat saada apua yrityksen kehittämiseen. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma on EU:n maaseuturahaston osarahoittama ohjelma, joka pitää sisällään viljelijätukien lisäksi maaseutuelinkeinojen, palveluiden, kylien ja maaseutumatkailun kehittämisen sekä Leader-toiminnan ja alueiden yhteistyön. Hevostaloudesta vain kasvatustoiminta kuuluu maatalouden investointitukien piiriin, muu hevosalan toiminta lasketaan palvelutoiminnaksi, jota rahoitetaan yritystukiin kautta. (Mavi n.d.)

5.1 Maatalouden investointituet

Maatalouden investointitukea myönnetään kannattavan ja työllistävän yritystoiminnan kehittämiseksi. Tukea hakeakseen yrittäjällä on oltava riittävän suuri maatalouden yrittäjätulo sekä on huomioitava pakolliset vaatimukset koskien ympäristöä ja eläinten hyvinvointia. (Mavi n.d) Tukea voidaan myöntää mm. rakennuksiin, ja sen tavoitteena on tehostaa tuotantoa sekä sen laadukkuutta. Tuki myönnetään prosenttiosuutena tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista. Tuki voidaan myöntää avustuksena, korkotukena, valtiontakauksena tai näiden yhdistelmänä. (Uusimaaseutu 2019)

5.2 Yritystuet

Yritystukien tavoitteena on maaseudun työllisyyden ja toimeentulon lisääminen. Tukia voidaan myöntää niin vanhoille kuin uusille yrityksille. Muun

yritystoiminnan lisäksi ei tarvitse harjoittaa maataloutta, tärkeintä on maaseudun elinvoimaisuuden lisääminen. Yritystukia ovat yrityksen investointituki, perustamistuki ja investoinnin toteutettavuustutkimus sekä yritysyöryryhmän kehittämistuki. Tuen haun edellytykset ovat yrityksen sijainti maaseudulla ja toiminnan kannattavuus sekä, että yritys työllistää vähintään yhden henkilön ja työntekijöillä on riittävä ammattitaito. Hevosalan yritykset kasvatustoimintaa lukuun ottamatta kuuluvat yritystukien piiriin. (Mavi n.d.)

Investointitukea voidaan myöntää tuotantotilojen rakentamiseen, koneiden ja laitteiden hankintaan sekä aineettomiin investointeihin, kuten patenttien hankintaan. Investoinnilla on aina oltava oleellinen merkitys yrityksen kehitykselle. (Mavi n.d.) Tuen suuruus määräytyy yrityksen koon ja tuettavan toiminnan perusteella. Tuen suuruus on vähintään 2000 euroa. (Uusimaaseutu 2019)

Perustamistukea yritys voi saada yrityksen aloitusvaiheessa, tai kun jo toimiva yritys aloittaa kokonaan uutta yritystoimintaa. Tukea myönnetään mm. liiketoimintavalmennukseen, markkinointisuunnitelman laatimiseen sekä tuotannon pilotointiin. Yrityksellä on oltava valmis liiketoimintasuunnitelma ennen tuen hakemista. (Mavi n.d) Tuen suuruus riippuu tuettavasta kohteesta. Uuden yritystoiminnan aloittamiseen tukea voidaan myöntää 5000-35000 euroa, kun taas uuden tuotteen tai palvelun kokeiluun 2000-10000 euroa. Tuen saamisen edellytyksinä on, että hakija ja hanke täyttävät tuen myöntämisen säädösperusteiset yleiset edellytykset, eli tuettavan toiminnan on mm. annettava pääasiallinen toimeentulo ainakin yhdelle henkilölle. Tuen tarkoituksena on tuoda nopeammin uusia, kasvavia ja menestyviä yrityksiä kehittyville toimialoille. (Uusimaaseutu 2019)

Yrityksen kehittämistukea myönnetään yrityksen kehittämiseen, esimerkiksi tuotekehittelyyn ja tuotantomenetelmien parantamiseen, yrittäjän ammattitaidon kehittämiseen sekä henkilökunnan kouluttamiseen. Kehityssuunnitelmat tulee laatia hankkeen muotoon, josta käy ilmi kehitettävät kohteet ja kustannusarvio. Hankkeen on oltava merkittävä yrityksen toiminnan kannalta. Kehittämisavustusta on mahdollista myöntää myös yritystoiminnan kehittämiseen sekä kannattavan liiketoiminnan edellytysten selvittämiseen. (Farmit n.d.)

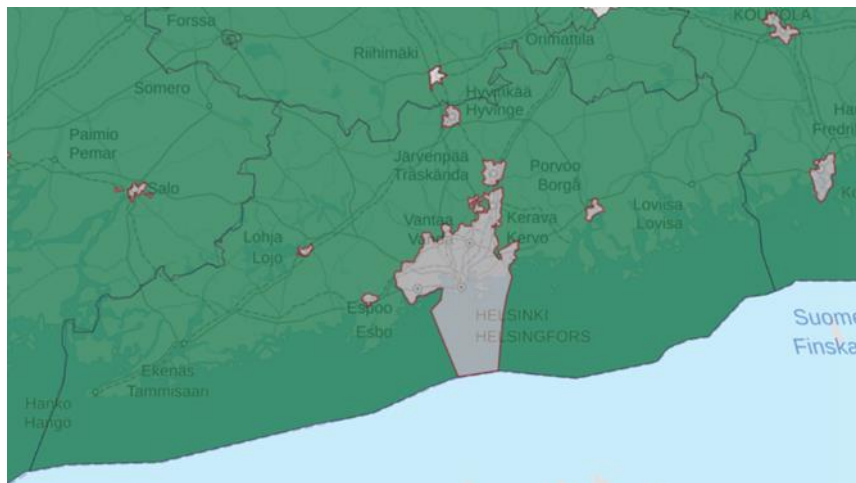
Investoinnin toteutettavuustutkimuksessa myönnetään tukea eri asiantuntijapalveluihin investoinnin toteuttamisen ja edellytysten selvittämiseen. Myönnetty tuki ei edellytä investoinnin toteuttamista. (Mavi n.d)

5.3 Alueelliset rajaukset

Maaseutuohjelman rahoitusta voidaan myöntää vain tukikelpoiselle alueelle, ja yrityksen sijainnilla on merkitystä myös hankkeiden arvioinnissa.

Yrityksen sijainniksi määritellään toimipisteen osoite. Suomen Ympäristökeskuksen laatiman kaupunki-maaseutuluokituksen mukaan määräytyy yrityksen maaseututyyppi. Sijainnin voi tarkistaa maaseutuohjelman sivuilta. (Uusimaaseutu 2019)

Kaupunki-maaseutuluokituksen lisäksi yritystukien osalta on olemassa erityisiä alueellisia rajauksia, joiden sisäpuolella tukea ei voida myöntää, ellei kyseessä ole maataloustuotteiden ensiasteen jalostusta harjoittava yritys. Alueellisia rajauksia on Uudenmaan alueella Espoon, Vantaan, Porvoon, Tuusulan, Hyvinkään, Lohjan ja Kirkkonummen taajama- ja keskusta-alueilla, ja kokonaan poisrajattuja ovat Helsinki, Kerava, Järvenpää ja Kauniai-
nen. (Uusimaaseutu 2019) Oheisessa kartassa on kuvattuna sekä Uudenmaan tukialue, että aluerajaukset (Kuva 1).

Kuva 1. Uudenmaan tukialue, sekä alueelliset tukirajaukset.

5.4 Uudellamaalla myönnetyt tuet

Uudenmaan alueella hevosalan yrityksille myönnetyt tuet liittyvät vahvasti rakennusinvestointeihin. Yrityksen investointitukia on haettu pääasiassa tallirakentamiseen ja laajennuksiin, sekä maneesien rakentamiseen. Joukossa on jonkin verran myös yritysten käynnistys- ja kehittämistukia, joita oli myönnetty mm. liiketoiminnan aloittamiseen ja suunnitteluun, työntekijän palkkaamiseen sekä asiantuntijapalveluiden ostoon. Hevosalalla ympärivuotisesti kannattava liiketoiminta vaatii panostusta toimintatiloihin, sillä esimerkiksi ratsastuskoululle puutteelliset tilat voivat aiheuttaa suuria tulonmenetyksiä mm. vaihtelevien sääolojen vuoksi.

6 TUEN HAKUPROSESSI

ELY-keskus voi myöntää rahoitusta yrityksen erilaisiin kehittämishankkeisiin. Rahoituksen saamiselle on eri rahoitusmuodoissa vaatimuksia, jotka hakijan ja hankkeen on täytettävä. Rahoitusta myönnetään aina harkinnanvaraisesti. (ELY-keskus 2019)

6.1 Hakemus

Ennen hakemuksen laatimista on hyvä tehdä laaja kokonaiskatsaus omaan yritystoimintaan, sekä tehdä arvio kehittämistoimenpiteistä. Pohdittavia kohtia ovat mm. yritystoiminnan ammattimaisuus, kannattavan yritystoiminnan edellytykset, suunnitelman innovatiivisuus, haettavan tuen vaikutukset yritykseen sekä sijaintipaikkaan (mm. liikevaihtoon ja työllisyyteen) sekä yrityksen kilpailuedellytykset toimialalla, markkina-alueen laajuus ja liikeidean uudisarvo. Kehittämisarvion lisäksi on varmistettava, että yritys sijaitsee maaseutualueella. (ProAgria) Uudenmaan alueella

Hakemuksen voi laatia itse, tai sen voi teettää ulkopuolisella taholla, kuten ProAgrialla. Ennen hakemuksen jättämistä tulee varmistaa, että hakijalla on kaikki hakemusta varten tarvittavat liitteet. Tärkein näistä on yrityksen liiketoimintasuunnitelma, sillä sen perusteella hakemus pisteytetään. Liiketoimintasuunnitelmasta tulee löytyä kuvaus yrityksen toiminnasta sekä kannattavuus- ja maksuvalmiuslaskelmat. (ProAgria)

6.2 Toteutus

Hakemuksen voi jättää sähköisesti Hyrrä-palvelun kautta tai paperilomakkeella. Hakuajat tulee tarkistaa oman alueen ELY-keskuksesta. Hyrrässä hakemuksen täytettyään saa tiedon käsittelijästä, arvion käsittelyajasta sekä voi seurata käsittelyn etenemistä. Palvelun kautta yrittäjä saa myös tukipäätöksen. Sähköisen palvelun kautta kaikki dokumentit tallentuvat niin yrittäjää kuin viranomaisia varten. (ProAgria)

Myönteisen tukipäätöksen ja investoinnin aloittamisen jälkeen maksua voi hakea Hyrrästä. Maksua varten on hyvä perustaa oma pankkitili, sillä tämä helpottaa maksatushakemusten laatimista. Kaikki tositteet ja tiliotteet tulee säästää maksatushakemuksia varten. Investoinnin toteutusta ei saa aloittaa ennen myönteistä tukipäätöstä. (ProAgria)

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tutkimuksen tavoitteena oli kartoittaa Uudellamaalla myönnettyjen investointitukien vaikutuksia yritysten toimintaan. Tutkimuksella selvitettiin mm. yrittäjien kokemuksia tuen hakuprosessista, tukien vaikutuksia yritysten toimintaan ja talouteen, kartoitettiin tulevaisuuden suunnitelmia sekä mahdollisia tulevia investointeja. Tarkoituksena oli saada tietoa vaikuttavuudesta, mahdollisista kehityskohdista sekä yrittäjien ajatuksista tukijärjestelmästä.

Tutkimus toteutettiin sähköisenä kyselytutkimuksena. Kysely on helppo ja tehokas tapa kerätä tietoa laajasti tutkittavasta aiheesta. Kyselyä laadittaessa tulee kyselyn laatijalla olla tarpeeksi tietoa tutkittavasta aiheesta, jotta tutkimus olisi mahdollisimman kattava ja luotettava. Kysymykset tulee laatia vastaamaan oleellisiin ongelmiin, eivätkä ne saa olla johdattelevia. Vastauksia kootessa tulee huomioida virhemarginaali. (Oppariapu 2015)

Kysely lähetettiin 70 investointitukea kausilla 2007- 2013 sekä 2014- 2020 saaneelle yrittäjälle ELY-keskuksen listauksen mukaisesti. Yritysten yhteystiedot haettiin internetistä. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää investoinnin vaikutuksia eri mittareilla mm. yrityksen toimintaan ja talouteen. Näiden lisäksi kartoitettiin mahdollisia tulevaisuuden suunnitelmia sekä ajatuksia tuen hakuprosessista. Kysely toteutettiin Webropol-ohjelmalla, jolloin kyselyn jakaminen eteenpäin kävi helposti, ja vastaukset saatiin koottua yhteen paikkaan.

Kyselystä vastauksia saatiin vain 7 kappaletta, minkä vuoksi tarkastelen tuloksia ensin yksittäin, jonka jälkeen kokoan tulokset vielä yhteen. Merkitäviä johtopäätöksiä ei kuitenkaan voida tehdä pienen vastaajamäärän vuoksi. Kysely lähetettiin ensin kahden viikon vastausajalla. Vähäisten vastausten vuoksi yrittäjille lähetettiin vielä muistutusviesti ELY-keskuksen puolesta, jolloin vastausaikaa tuli vielä kaksi viikkoa lisää. Suurimmalta osalta yrityksistä, joille kysely lähetettiin, ei saatu mitään vastausta, kaksi yritystä kertoi jo lopettaneensa tai pienentäneensä tai muuttaneensa toimintaansa sen verran, ettei kyselyyn vastaaminen ollut enää ajankohontaista. 10 tukea saaneen yrityksen kohdalla ei löytynyt mitään yhteystietoja. Tällaisessa kvantitatiivisessa tutkimuksessa vastausten vähäinen määrä on erittäin harmillista, sillä tulosten analysointi alun perin tarkoitetulla tavalla on käytännössä mahdotonta.

8 TULOKSET

Seuraavassa osiossa käydään läpi yksitellen jokainen kyselyyn vastannut yritys. Esille nostettavia kohtia ovat mm. investointien tavoitteet, talous sekä tulevaisuuden suunnitelmat.

8.1 Talli A

Talli A:n pääasiallinen toimintamuoto on ratsastuskoulu. Sivutoimintana on karsinapaikkojen vuokrausta, hevosten kouluttamista sekä ratsastajien valmennusta henkisellä puolella. Talli on ollut toiminnassa kaksi vuotta. Yrityksen investointi koski ratsastuskoulua sekä karsinapaikkojen vuokrausta. Investoinnin tavoitteena oli asiakasmäärän ja liikevaihdon kasvattaminen sekä ylipäättään toiminnan mahdollistaminen.

Investoinnilla on ollut erittäin positiivinen vaikutus yrityksen asiakasmääriin sekä toiminnan laatuun ja ammattitaitoon. Eläinten hyvinvoinnin sekä työn määrän ja olosuhteiden koetaan pysyneen ennallaan. Investointi on kasvattanut yrityksen liikevaihtoa sekä tuonut sekä koko- että osa-aikaisia työpaikkoja. Karsinapaikkojen määrä on kasvanut 18:sta 22:een. Myös eri ostopalveluiden määrä on kasvanut investoinnin jälkeen. Eri ostopalveluista käytetään kengittäjiä, eläinlääkäreitä, valmentajia, satulaseppiä, ki-ropraktikkoja sekä tallityö- ja loimenkorjauspalveluita.

Koko investoinnin budjetti oli yli 300 000 e, kokonaisuudessaan investointiin kului 500 000 e. Yrityksellä on tulevaisuuden kehityssuunnitelmia, sekä aikomus tehdä investointeja myös jatkossa. Näihin investointeihin kuuluvat mm. yleiset korjaustoimenpiteet tilojen kuluessa sekä mahdollisesti uuden tallin rakentaminen.

8.2 Talli B

Talli B on ollut toiminnassa jo 19 vuotta, ja sen pääasialliset toimintamuodot ovat ratsastuskoulutoiminta sekä karsinapaikkojen vuokraus ja hevosten hoitopalvelut. Investoinnin kohteena on maneesin rakentaminen, eli ratsastusmahdollisuuksien kehittäminen. Investoinnin tarkoituksena on liikevaihdon ja kannattavuuden kasvattaminen sekä lisäksi asiakastyytyvyyden ja toiminnan laadun parantaminen.

Tämän yrityksen kohdalla investoinnin toteuttaminen on vielä kesken, joten investoinnin tarkempia vaikutuksia on vielä vaikea sanoa. Uusia asiakkaita on kuitenkin odotettavissa, ja investointi on jo tässä vaiheessa tuonut yhden osa-aikaisen työpaikan. Investoinnin budjetti sijoittuu 200 000-300 000 e välille.

Vaikka tämänhetkinen projekti on vielä kesken, yrityksellä on mahdollisia kehityssuunnitelmia jo tulevaisuuden varalle. Tähtäimessä on myös uuden tallin rakentaminen.

8.3 Talli C

Talli C harjoittaa karsinapaikkojen vuokrausta ja hevosten hoitopalveluiden tuottamista sekä kasvatustoimintaa. Tämän lisäksi tallilla toimii ori-asema, ja sivutoimintana tarjotaan valmennusta. Investoinnin kohteena oli tallirakennus, jonka myötä hevosten määrä on noussut lähes kymmenellä kappaleella.

Investoinnin tärkeimpinä tavoitteina olivat liiketoiminnan kasvattaminen, toiminnan laadun parantaminen sekä eläinten ja ihmisten hyvinvoinnin lisääminen. Investoinnilla on ollut erittäin positiivinen vaikutus asiakasmääriin, toiminnan laatuun sekä eläinten hyvinvointiin. Myös vaikutukset työn määrään ja kuormitukseen, työolosuhteisiin sekä ammattitaitoon ja osaamiseen koettiin positiivisiksi. Ostopalveluiden määrä on kasvanut valmennuksen osalta. Yrityksen liikevaihto on kasvanut investoinnin myötä, ja se on myös tuonut yhden kokoaikaisen ja kaksi osa-aikaista työpaikkaa. Investoinnin budjetti oli tällä yrityksellä yli 300 000 e, todellisuudessa rahaa meni 400 000 e.

Yrityksellä ei ole erityisiä tulevaisuuden kehityssuunnitelmia, tai aikomusta tehdä investointeja tulevaisuudessa.

8.4 Talli D

Talli D on ollut toiminnassa 10 vuotta, ja sen toimintamuotoja ovat karsinapaikkojen vuokraus ja hevosten hoitopalvelut. Sivutoimintana harjoitetaan maaviljelyä ja metsätaloutta. Investoinnin kohteena tällä yrityksellä ovat tarhat. Investoinnin tavoitteena oli eläinten ja ihmisten hyvinvoinnin lisääminen sekä toiminnan laadun ja asiakastyytyvyyden parantaminen.

Investoinnin toteuttamisen jälkeen yrityksen liikevaihto on kasvanut, ja sen myötä on tullut yksi osa-aikainen työpaikka. Vaikutus eläinten hyvinvointiin sekä työolosuhteiden laatuun ja asiakkaiden vastaanottoon on ollut erittäin positiivinen. Myös vaikutukset toiminnan laatuun, määrään ja monipuolisuuteen sekä asiakasmääriin ovat positiivisia. Työn määrä ja kuormittavuus sekä ammattitaito ja osaaminen ovat pysyneet ennallaan.

Investoinnin budjetti oli alle 50 000 e ja lopullinen projektiin kulunut summa 30 000 e, jolloin budjetissa pysyttiin hyvin. Yrityksellä ei ole erityisiä kehityssuunnitelmia, mutta kiinnostusta investointeihin on myös tulevaisuudessa

8.5 Talli E

Talli E:n pääasiallisia toimintamuotoja ovat karsinapaikkojen vuokraus ja hevostenhoitopalvelut, hevoskasvatus sekä ratsukoiden valmennus ja hevosten koulutus. Sivutoimisesti harjoitetaan varustemyyntiä. Yritys on ollut toiminnassa 8 vuotta. Investoinnin kohteena olivat toimintatilat eli tallin rakentaminen. Projektin valmistuttua karsinapaikkoja oli 20 hevoselle.

Investointitukea haettiin toiminnan aloittamiseen, jonka myötä yrityksen liikevaihto on myös luonnollisesti kasvanut. Investointi on vaikuttanut erittäin positiivisesti asiakasmäärään, toiminnan ja työolosuhteiden laatuun sekä eläinten hyvinvointiin. Positiivisia vaikutuksia on ollut myös työn määrään sekä henkiseen ja fyysiseen kuormitukseen ja asiakkaiden vastaanottoon. Ammattitaidon ja osaamisen katsotaan pysyneen ennallaan. Työpaikkoja uusi investointi toi kaksi kappaletta.

Investoinnin kokonaisbudjetti oli 50 000-100 000 e, ja lopulta projektiin kului 97 000 e. Näin ollen myös talli E pysyi budjetissaan. Jos tukea olisi ollut saatavilla enemmän, olisi rahoitus käytetty työn kuormitusta vähentäviin toimiin. Yritys suunnittelee tekevänsä uusia investointeja lähivuosina

8.6 Talli F

Talli F on ollut toiminnassa 18 vuotta ja sen pääasiallinen toimintamuoto on ratsastuskoulu sekä karsinapaikkojen vuokraus ja hevostenhoitopalvelut. Sivutoimintana järjestetään leirejä ja kursseja, joiden lisäksi tallilta löytyy maastorata. Investoinnin kohteena oli maneesin rakentaminen, ja sen tarkoituksena liikevaihdon ja kannattavuuden kasvattaminen sekä toiminnan laadun parantaminen. Näiden lisäksi tavoitteena oli myös eläinten ja työntekijöiden hyvinvoinnin lisääminen.

Investoinnilla on ollut erittäin positiivinen vaikutus toiminnan laatuun, määrään ja monipuolisuuteen, eläinten hyvinvointiin, työolosuhteiden laatuun sekä asiakkaiden suhtautumiseen. Positiivinen vaikutus on ollut myös työn määrään ja kuormitukseen sekä ammattitaitoon ja osaamiseen. Asiakkaiden määrään investoinnilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta. Yrityksen liikevaihto on kasvanut huomattavasti investoinnin toteuttamisen jälkeen. Investointi on tuonut yritykseen yhden kokoaikaisen ja kaksi osa-aikaista työpaikkaa.

Investoinnin budjetti rajoittui 200 000-300 000 e välille, ja kokonaisuudessaan investointiin kului 240 000 e. Jos tukea olisi ollut saatavilla enemmän, investointiin olisi panostettu vielä lisää ja maneesista olisi rakennettu kooltaan suurempi. Yrityksellä on aikomus tehdä investointeja myös tulevaisuudessa. Suunnitelmissa on rakentaa uusi talli muutaman vuoden sisään. Kehityssuunnitelmissa on mm. kilpailujen järjestäminen sekä maastorata.

8.7 Talli G

Talli G on ollut toiminnassa jo yli 20 vuotta ja sen pääasiallisia toimintamuotoja ovat ratsastuskoulu sekä karsinapaikkojen vuokraus ja hevosten hoitopalvelut. Investoinnin kohteena tällä yrityksellä oli ratsastuskoulu, ja tallin laajentaminen. Investoinnin tavoitteina olivat liikevaihdon ja kannattavuuden kasvattaminen, toiminnan laadun parantaminen sekä eläinten hyvinvoinnin lisääminen. Ennen investoinnin toteuttamista yrityksellä oli 30 tallipaikkaa, investoinnin jälkeen määrä kasvoi 10 paikalla, jolloin karsinapaikkoja oli yhteensä 40.

Investoinnin vaikutukset kaikilla eri mittareilla koettiin erittäin positiiviseksi, ja myös liikevaihto on kasvanut merkittävästi investoinnin toteuttamisen jälkeen. Kokoaikaisia työpaikkoja on investoinnin jälkeen tullut yksi, ja osa-aikaisia kolme. Myös ostopalveluiden määrä on lisääntynyt.

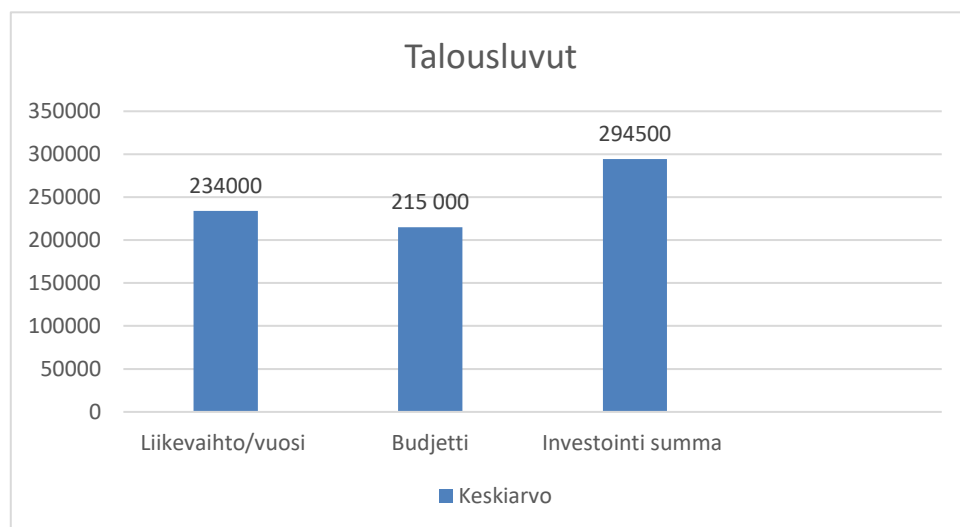
Investoinnin budjetti oli tällä yrityksellä yli 300 000 e, ja lopullinen investointiin kulunut summa 500 000 e. Jos tukea olisi ollut saatavilla enemmän, materiaaleihin olisi panostettu enemmän. Myös tällä yrityksellä on tulevaisuuden kehityssuunnitelmia, ja aikomus tehdä uusia investointeja ratsastusalueisiin parin vuoden sisällä.

8.8 Yhteenveto

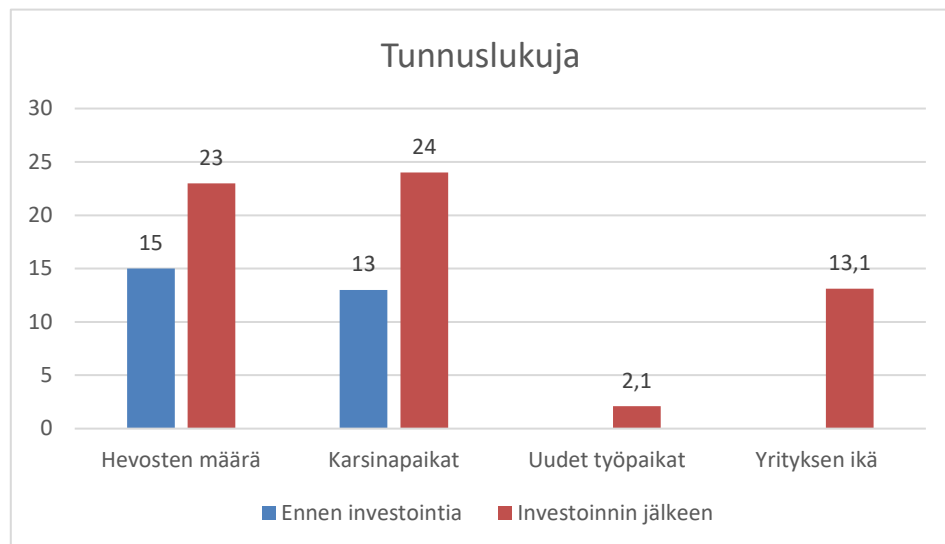
Suurin osa vastanneista yrityksistä, 86 %, tarjoaa päätoimintamuotonaan karsinapaikkojen vuokrausta ja hevosten hoitopalveluja, 57 % ratsastuskoulutoimintaa, ja selkeästi pienempi osa, 29 %, harjoittaa kasvatustoimintaa. Yrittäjillä oli mahdollisuus valita maksimissaan kolme päätoimintamuotoa, ja tulokset on laskettu näiden vastausten perusteella. Yritysten toimintamallit jakautuvat selkeästi Uudenmaan trendien mukaan. Sivutoimintamuodot olivat monipuolisia, sillä toimintaa löytyi aina maanviljelystä valmennukseen ja varustemyyntiin. Yritysten toimintavuosien jakauma on laaja, sillä vastanneiden joukosta löytyy vasta liiketoimintansa aloittaneita sekä jo yli 20 vuotta toimineita yrityksiä.

Vastanneiden kesken investointien kohteina olivat pääsääntöisesti talli- ja maneesirakennukset, joiden päätavoitteena kaikilla yrityksillä oli liikevaihdon ja kannattavuuden parantaminen. Tämän lisäksi erittäin tärkeänä pidettiin toiminnan laadun kehittämistä sekä eläinten ja ihmisten hyvinvoinnin lisäämistä. Tärkeäksi kohdaksi nousi myös ylipäättään liiketoiminnan aloittaminen ja mahdollistaminen.

Suurella osalla yrityksistä investoinnin budjetti oli 200 000-300 000 e tai yli 300 000 e. Lopullinen investointisumma vastanneilla yrityksillä oli keskimäärin 294 500 e, ja liikevaihtoa yrityksille kertyy n. 234 000 euroa vuodessa. (Kuva 2) Keskimääräinen liikevaihto on ratsastuspalveluja ja ravivalmennusta tarjoavilla talleilla yleensä yli 100 000 e vuodessa. Kasvukeskusten sisällä liikevaihto on keskimäärin 20- 30 % suurempi. (Hevosala vaikuttaa, työllistää ja liikuttaa 2014) Puolet vastanneista oli pysynyt etukäteen suunnitellun budjetin rajoissa, mutta heittojakin oli jonkin verran projektista riippuen. Kaikkiin yrityksiin oli investoinnin myötä tullut vähintään yksi uusi työpaikka, suurimpaan osaan kuitenkin useampia koko- ja osaikaisia työpaikkoja. Myös hevosten sekä karsinapaikkojen määrä oli kasvanut selkeästi investointien jälkeen. (Kuva 3) Yritysten liikevaihto oli kasvanut poikkeuksetta, ja investoinnin vaikutukset erityisesti toiminnan laatuun, määrään ja monipuolisuuteen, työolosuhteiden laatuun sekä eläinten hyvinvointiin ja asiakasmääriin koettiin hyvin positiivisiksi.

Kuva 2. Keskiarvoja talousluvuista

Kuva 3. Hevosten, karsinapaikkojen ja uusien työpaikkojen määrät keskiarvoina

Yrityksistä yli 80 %:lla oli erilaisia kehityssuunnitelmia tulevaisuuden varalle, ja myös halukkuus tehdä uusia investointeja ja näin kehittää yrityksen toimintaa myös jatkossa melko suurta. Investointisuunnitelmat koskivat mm. tallirakennuksia sekä ratsastusalueita.

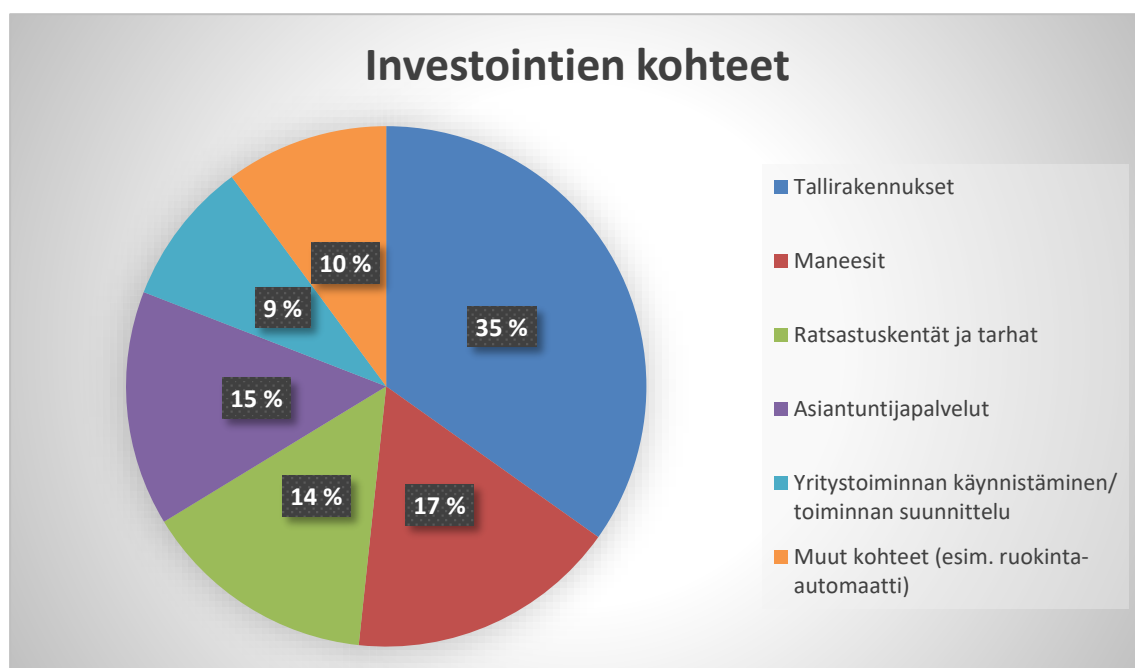
Suurin osa yrittäjistä, 86 %, oli laatinut tukihakemuksen itse, muiden tapauksessa ProAgria. Hakemuksen käsittelyprosessiin oltiin yleisesti ottaen melko tyytyväisiä, kun taas maksatusprosessi sekä hakemuksen laatiminen koettiin vaativaksi. Perusteluina näihin mielipiteisiin kommentoitiin mm. siitä, että tukien maksu saisi olla nopeampaa, jottei rahoitusta tarvitse alkuun järjestää itse, ja tukihakemuksessa tulisi ottaa paremmin huomioon hevosalan erityispiirteet, sillä erot esimerkiksi perusmaataloudesta ovat melko merkittäviä. Kokonaisuudessaan yrittäjien odotukset ja suunnitelmat olivat täyttyneet hyvin, ja tuloksiin oltiin tyytyväisiä.

9 POHDINTA

Hevostalous on selkeästi kasvava ala verrattuna muihin maatalouden toimialoihin. Kehitysmahdollisuuksia ja suuntia löytyy alalta paljon, sillä lajeja ja toimintamuotoja on runsaasti, ja niiden yhdistäminen ja kehittäminen tuovat lisää uusia mahdollisuuksia. Hevostalous on merkittävä tekijä maaseudun elinvoimaisuuden ylläpitämisessä, mikä on yksi tärkeä syy alan tukemiseen ja kehittämiseen. Hevostalous vaikuttaa paljon välillisesti myös muiden alojen toimijoihin, sillä ala käyttää paljon eri ostopalveluita. Tämä

tukee osaltaan liikkuvuutta ja kannattavuutta myös pienempien alueiden yrittäjille.

Tukien tarve on hevosalalla suuri, sillä muutoin kannattavan ja toimivan liiketoiminnan luomiseen tarvitaan yrittäjältä paljon pääomaa. Tarve käy ilmi myös kyselyn vastauksista, sillä enemmistö vastaajista ei olisi, tai ei ollut varma, olisiko tehnyt investoinnin ilman tukea. Investoinneilla saadaan selkeästi parannettua yritysten liikevaihtoa ja kannattavuutta sekä asiakasmääriä ja asiakastyytyvää. Maaseutuohjelman kaudella 2007-2013 tukea saaneet yritykset ovat investoineet erityisesti tallirakennuksiin, ratsastusalueisiin sekä asiantuntijapalveluihin (Kuva 4).

Kuva 4. Investointien kohteet kaudella 2007- 2013.

On erittäin positiivista, että yrityksen kehittämiseen halutaan ja ollaan valmiita panostamaan. Kokonaisuudessa investointien vaikutukset eri mittareihin koettiin positiivisiksi. Tämän kyselyn vastausten perusteella investoinneilla on selvästi työllistävä vaikutus, sillä uusia työpaikkoja oli tullut jokaiseen yritykseen. Myös maaseutuohjelman asettamat tavoitteet on tältä osin täytetty, sillä työllisyys on lisääntynyt, kehitystä on tapahtunut ja toimintaa halutaan kehittää jatkuvasti. Kasvanut asiakasvirta tuo myös eloa maaseuduille, sekä kasvattaa liiketoimintaa. Tuloksista on kuitenkin ehkä merkittävää huomata, kuinka pieneltä osin investointien koettiin vähentävän työn määrää sekä fyysistä ja henkistä kuormitusta. Tähän on syytä kiinnittää huomiota jatkossa tukia myönnettäessä.

Kyselyyn vastanneiden yritysten ikäjakauma oli melko laaja, sillä joukosta löytyi sekä vasta toimintansa aloittaneita että jo yli 20 vuotta toimineita yrityksiä. Investointeja on siis tarvittu sekä toiminnan käynnistämiseen

että mahdollisesti vanhojen tilojen uusimiseen ja päivittämiseen esimerkiksi nykyisiä säädöksiä vastaaviksi. Kyseessä on voinut yritysten keski-ikä puolesta olla myös esimerkiksi peruskorjaustoimenpiteitä, jolloin tallia on samalla laajennettu.

Rakennusinvestointeja suunniteltaessa on erittäin tärkeää pohtia sekä ottaa huomioon ympäristövaikutukset. Ekologisuuteen ja kestäviin materiaaleihin tulee ja kannattaa panostaa. Materiaalien kierrättäminen tulee maksimoida, ja vastaavasti energian kulutus sekä mahdollisuuksien mukaan jätteen määrä minimoida.

Talleja on Uudenmaan alueella paljon, minkä vuoksi tukien sijoittamisen kanssa on syytä olla tarkkana. Yrittäjien näkemys siitä, mihin maaseutuohjelman tukia tulisi kohdentaa tulevaisuudessa, oli hyvin monikantainen. Painotettiin investointeja hyviin toimiviin puitteisiin ja hevosten ja ihmisten hyvinvointiin, esim. työn kuormitusta vähentävillä investoineilla. Myös investoinnit energiansäästöön ja kierrätykseen, esim. lantahuoltoon mainittiin, mikä on erittäin tärkeää nykypäivän tilaa sekä tulevaisuutta ajatellen.

Suppean vastausmäärän vuoksi ei tätä analysointia voi liiaksi yleistää, mutta se antaa kuitenkin suuntaa tukien vaikuttavuudesta, sekä yrittäjien näkemyksestä. Vähäinen vastausten määrä voi johtua monista syistä, kuten yrittäjien kiireestä, kiinnostuksen puutteesta tai esimerkiksi yhteystietojen puutteellisuudesta tai virheellisyydestä.

LÄHTEET

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, n.d., Viitattu 13.3.2019, http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/170854/ELY+laaja_yleisesite_su.pdf/9fff4469-7e90-4b8c-a15a-526194c3993e

Eläinsuojelulaki, 1996, Viitattu 13.4.2019, <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960247>

Farmit, n.d., Viitattu 27.4.2019, <https://www.farmit.net/talous/laki-asiat/yrityksen-perustaminen/rahoitus/rahoitustuki-ja-tuen-kohteet>

Hevosala vaikuttaa, työllistää ja liikuttaa, 2014, Viitattu 16.5.2019, http://www.hippolis.fi/UserFiles/hippolis/File/2014/Luku_2_Hevoset_ja_kunta.pdf

Hevosalan tunnusluvut 2017, 2017, Viitattu 12.6.2018, http://www.hippos.fi/files/21599/Hevostalous_lukuina_2017_lopullinen.pdf

Hevosalan yrittäjyys, 2014, Viitattu 12.6.2018, http://www.hippolis.fi/hevosetjakunta/hevostalous_suomessa/hevosalan_yrittajyys/

Hevoset ja kunta, 2014, Viitattu 10.5.2019, https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/mtt/hankkeet/humanature/Hevoset_ja_kunta_1.pdf

Hevosvoimainen Uusimaa, n.d., Viitattu 10.7.2018, http://www.hippolis.fi/UserFiles/hippolis/File/Hevoset_ja_yhteiskunta/Hevosvoimainen%20Uusimaa%20A5.pdf

Maa- ja metsätalousministeriön asetus tuettavien hevostalouksrakennusten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista 588/2015, 8.5.2015, Viitattu 23.5.2019, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150588>

Maaseudun kehittämisohjelma 2014–2020, n.d, Viitattu 10.8.2018, <http://www.mavi.fi/fi/Documents/selkainaho-maaseutuohjelman-esittely.pdf>

Mahdollisuuksien hevonen, 2012, Viitattu 23.9.2018, http://www.hippolis.fi/UserFiles/hippolis/File/Mahdollisuuksien_hevonen/Mahdollisuuksien%20hevonen_2012.PDF

Mavi, n.d., Yritystuet, Viitattu 11.8.2018, <http://www.mavi.fi/fi/tuet-ja-palvelut/yritytaja-kauppa-teollisuus/yritystuet/Sivut/yritystuet.aspx>

Maa- ja metsätalousministeriö, n.d., Viitattu 13.4.2019, <https://mmm.fi/elainsuojelulaki>

Maaseudun tulevaisuus, 11.4.2018, Viitattu 10.5.2019, <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/hevoset/artikkeli-1.230969>

Maaseutuohjelma, n.d., Viitattu 10.7.2018, <https://www.maa-seutu.fi/maaseutuverkosto/maaseutuohjelma/>

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2007–2013 jälkiarviointi, 2015, Viitattu 10.7.2018, https://www.maaseutu.fi/globalassets/tutkittua-tietoa-ja-kokemuksia/jalkiarviointi-2007_2014.pdf

Oppariapu, 2015, Viitattu 14.4.2018, <https://oppariapu.wordpress.com/kyselyt/>

Rahoituskausi 2007–2013, n.d., Viitattu 10.7.2018 <https://www.maa-seutu.fi/maaseutuverkosto/maaseutuohjelma/ohjelmakaudet/2007-2013/>

ProAgria, 2016, Rahoituksen hakeminen- hyvä hakemus, Viitattu 13.2.2019, <https://www.slideshare.net/UusiHevostalous/rahoituksen-hakeminen-maaseutuohjelmasta-hyv-hakemus>

Uudenmaan maaseudun kehittämisstrategia 2020, 2012, Viitattu 13.8.2018, <https://www.ely-keskus.fi/documents/10191/58584/Uudenmaan+maaseudun+kehitt%C3%A4misstrategia/81ecf00a-fa85-4e9a-a978-9799cf91645b>

Uudistuva hevostalous, Hevosyrittäjyysskysely 2017, 2017, Viitattu 13.8.2018, http://hippolis.fi/UserFiles/hippolis/File/Uusihevostalous/Uutiset_yrityskys_1205_ms.pdf

Uusimaaseutu, 2019, Viitattu 25.4.2019, <https://www.uusimaaseutu.fi/yrittajalle/>

Valtioneuvoston asetus hevosten suojelusta 588/2010, 10.6.2010, Viitattu 14.5.2019, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20100588>

Ympäristönsuojelulaki, 2014, Viitattu 13.4.2018, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140527>

Kuva 1. Viitattu 17.5.2019, <https://hkp.maanmittauslaitos.fi/hkp/published/fi/3a69127d-40ff-47dc-bb78-914a41dbf589>

Kyselylomake

Hevosyritysten investointituet

1. Yrityksen nimi ja perustamisvuosi?

2. Yrittäjän nimi ja ikä?

3. Kuinka kauan olet toiminut yrittäjänä tässä yrityksessä?

4. Yrityksen pääasiallinen toimintamuoto?

- ratsastuskoulu
- karsinapaikkojen vuokraus ja hevostenhoitopalvelut
- ravivalmennus
- hevoskasvatus
- oriasema
- vaellusratsastus/muut matkailupalvelut
- muu, mikä? _____

5. Yrityksen mahdolliset sivutoimintamuodot?

6. Mitä toimintamuotoa investointi koskee?

7. Hevosten lukumäärä?

8. Karsinapaikkojen lukumäärä/ kuinka monelle hevoselle on paikkoja?

HAKUPROSESSI

9. Mikä oli investoinnin tavoite? (Valitse max. 3 tärkeintä)

- liiketoiminnan kasvattaminen
- liikevaihdon/kannattavuuden kasvattaminen
- asiakasmäärän kasvattaminen
- toiminnan laadun parantaminen
- asiakastyytyväisyyden parantaminen
- eläinten/työntekijöiden hyvinvoinnin lisääminen
- muu, mikä? _____

10. Kuinka tyytyväinen olit hakuprosessin sujuvuuteen?

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Erittäin tyytymätön	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Erittäin tyytyväinen

INVESTOINNIN VAIKUTUKSET

11. Investoinnin vaikutus liikevaihtoon vuodessa?

- Kasvanut
- Pysynyt ennallaan
- Pienentynyt

12. Mikä oli yrityksen liikevaihto vuonna 2017 ja vuonna 2018?

13. Onko investointi vaikuttanut positiivisesti/negatiivisesti (asteikolla 1=erittäin negatiivinen- 5=erittäin positiivinen)

	1	2	3	4	5
asiakasmäärään	☐	☐	☐	☐	☐
toiminnan laatuun, määrään ja monipuolisuuteen	☐	☐	☐	☐	☐
eläinten hyvinvointiin	☐	☐	☐	☐	☐
työn määrään sekä fyysiseen ja henkiseen kuormitukseen	☐	☐	☐	☐	☐
työolosuhteiden laatuun	☐	☐	☐	☐	☐
ammattitaitoon/osaamiseen	☐	☐	☐	☐	☐
asiakkaiden suhtautumiseen	☐	☐	☐	☐	☐

14. Toiko investointi uusia työpaikkoja?

- Kyllä, monta? _____
- Ei

15. Millaiset odotukset olivat ennen investointia, ja täyttyivätkö ne?

TALOUS

16. Mikä oli investoinnin budjetti?

- 1-10 000
- 11000-50 000
- 51 000-100 000
- 101 000- 200 000
- yli 200 000

17. Kuinka paljon investointiin lopulta meni rahaa?**18. Olisitko tehnyt jotain eri tavalla, jos tukea olisi ollut saatavilla enemmän?**

- Kyllä, mitä? _____
- Ei _____

19. Olisiko investointia tehty ilman tukea?

- Kyllä _____
- Ei
- Ehkä

TULEVAISUUDEN SUUNNITELMAT

20. Aiotko tehdä lisää investointeja tulevaisuudessa seuraavan viiden vuoden aikana?

- Kyllä, mitä ja milloin? _____
- En

21. Onko yrityksellä muita kehityssuunnitelmia?

- Kyllä, mitä? _____
- Ei

22. Muita kommentteja, ehdotuksia kyselyn aiheisiin liittyen?
